

Gut Tofüsü Nedeniyle Peroneal Sinir Lezyonu: Olgu Sunumu

Ferda ÖZDEMİR¹, Nurettin TAŞTEKİN², Hakan TUNA¹

ÖZET:

Gut, hiperürisemi ve tekrarlayıcı artrü ataklarıyla seyreden, daha ileri dönemlerde kronik artrit ve ürik asit taşlarının görüldüğü metabolik bir hastalıktır.

Bu makalede tofuslü kronik gut döneminde bulunan ve tofus nedeniyle peroneal sinir lezyonu gelişen bir olgu sunulmuştur. 63 yaşındaki erkek hastanın, 20 yıla yakın süredir şikayetlerinin bulunması, tanınmı geç konulması, düzensiz diyet ve ilaç kullanımı nedenlerinden dolayı kronik, tofuslü gut periyodunun gelişmesi görülmüştür. Vücudunun birçok yerinde tofusler ve sol ayak 1.metatarsofalangeal eklemden (MTF), distal falankta destrüktif lezyon gelişmiştir. Tofüs kompresyonu şu ana kadar rastlanmayan peroneal sinirde lezyonuna neden olmuştur.

Bu sunumla gut hastalığında da bir çok hastalıkta olduğu gibi erken tanı ve tedavinin gelişebilecek komplikasyonları önlemede ne kadar önemli olduğunu vurgulamak istedik.

Anahtar Kelimeler: Kronik Tofüslü Gut, Peroneal Sinir Lezyonu

SUMMARY:

PERONEAL NERVE LESION CAUSED BY TOPHACEOUS GOUT: CASE REPORT

Gout is a metabolic disease characterized with hyperuricemia, attacks of recurrent arthritis and in prolonged cases chronic arthritis and uric acid lithiasis.

In this article, a case of chronic tophaceous gout (CTG) in whom peroneal nerve lesion due to tophus compression was presented. The development of CTG period in this 63 years old, male patient can be the result of lasting the complaints for 20 years, delayed diagnosis, irregular diet and medication. Tophi in several sites of his body and destructive lesions in left foot 1. metatarso-phalangeal joint and distal phalanx were observed. A tophus compression has been the reason of peroneal nerve lesion that has never been encountered upto now.

By the presentation of this uncommon appearance of the gout, we intended to emphasize the importance of early diagnosis and management in order to prevent the further complications.

Key Words: Chronic Tophaceous Gout, Peroneal Nerve Lesion

GİRİŞ

Gut, Hipokrat zamanından beri tanınan, hiperürisemi ve dokularda monosodyum urat kristallerinin depolanması ile karakterize bir hastalıktır. Daha çok 40-65 yaş arası erkeklerde görülür (1-3).

Patolojik olarak akut gutta; monosodyum urat kristallerinin saptandığı akut inflamatuvar bir sinovit, kronik gutta ise; yineleyen artrit atakları sonucu sırasıyla sinovyal zarda urat birikimi, pannüs oluşumu, kıkırdığın zedelenmesi ve subkondral bölgede de tofus oluşumu ortaya çıkar. %90 primer, %10 sekonder gut olguları mevcuttur. Aşırı kilo, alkol alınımı, diette fazla pürin alınması ve diabetes mellitus (DM) primer gutun ortaya çıkmasını kolaylaştırır. Ürat kristalleri santral sinir sistemi hariç tüm dokularda çökebilir (1,3).

Primer gutun dört klinik evresi vardır:

- Asemptomatik hiperürisemi dönemi.
- Akut gut artriti dönemi

- Ara dönem
- Tofüslü kronik gut dönemi

Kronik gut artriti, degeneratif değişikliklerle seyreden destrüktif artropatiye neden olur. Tofüs bu dönemin en belirgin bulgusudur. Tofüsün ortaya çıkması için ortalama 10 yıllık bir dönem geçmelidir. Tofüsler en çok 1.MTF, her iki dirsek olekranon bursası, kulak sayvanı, parmak dorsal yüzünde yerleşirler. Yaygın olmamakla beraber tofuslerin kompresyonuna sekonder olarak karpal ve ulnar tünel sendromu gibi tuzak nöropatileri, peroneus brevis tendon rüptürü gibi bazı lezyonlar gelişir (3,4).

Çalışmamızda tofuslü kronik gut nedeniyle gelişen peroneal sinir lezyonlu olgu sunulmuştur.

OLGU

63 yaşında, erkek, 73kg, 171cm boyunda, serbest meslek sahibi hastada yirmi yıl

¹: Yard. Doç., Dr. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon AD.

²: Araş. Gör. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon AD.

öncesinde dizlerinde ağrı şikayetleri başlamış. Bu şikayetlerden bir kaç yıl sonra ayak bileği ve ayakta da ağrı oluşmuş ve gittiği doktor ağrısının ürik asit yüksekliğine bağlı olduğu söylenmiş. Medikal tedavi programı verilmiş (Kolşisin preperatı). Çalıştığı işte sürekli ayakta durması veya sık motorlu araç kullanımı gerekiyormuş. Şikayetlerinin arttığı dönemde proteinden zengin gıda alımı fazlamış. Kolşisin kullanmasından sonra ağrı şikayetleri azalmaya başlamış. Yakınmaları azalan hasta tedaviyi aksatmış, sadece ağrılı olduğu dönemlerde düzensiz ilaç kullanmış. On yıl öncesinde düzensiz aralıklarla gelen ağrı atakları ve özellikle 1. MTF eklemdaki artrit bulguları ile gut tanısı konulmuş ve Ürikoliz tablet önerilmiş, bir süre sonra bu ilacı da bırakmış, herhangi bir diet verilmemiş. Hasta en son gut atağıyla polikliniğimize başvurdu. Hastanın genelde ağrısı ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde artıyor, soğuk havalarda azaltıyormuş. Ağrının gece-gündüz farkı yokmuş.

Özgeçmişinde travma öyküsü, herhangi bir ameliyat ve diabetes mellitus (DM) öyküsü, hipertansiyon ve kalp hastalığı öyküsü, sigara alışkanlığı yoktu. Alkol geniş aralıklı olarak kullanıyordu.

Soygeçmişte, babasında DM öyküsü vardı.

Yapılan ilk muayenesinde hasta sol ayak üzerine basamamasından dolayı yürümekte zorluk çekiyordu ve sol ayak baş parmak ve ayak sırtı şiş, kızarık, palpasyonla sıcak ve hassastı. Özellikle sol ayak baş parmak hareketleri ileri derecede kısıtlı ve ağrılıydı. Sol ayak baş parmak MTF eklemden ve sol ayak sırtında deformitesi mevcuttu. Kulak sayvanlarında, MTF, ayak parmak uçlarında tofusler bulundu. Diz ekstansiyonu yaklaşık 10° kısıtlıydı. Sistemik muayene ve diğer eklemlerin muayenesinde bir patoloji saptanmadı.

Laboratuvar incelemelerinde; Hemoglobin: 10,3 g/dl, hemotokrit: 31,8, MCV:80,8fl, RDW:15,8%, RBC:3,93m/Ul, Neu:3,99, Lym:2,85, Mono:0,55, Eos:0,705, Bazo:0,107, Kan grubu:A Rh(-), Plt:302 K/Ul, Seroloji RF(-), Latex CRP:7,9mg/l(0-5), Protein elektroforezi: Albumin:52,6(50-65), Alpha 1: 3,5(2-3,5), Alpha 2:11,5(6-11), Beta: 14,6(8-15),

A/G:1,1, HbsAg(-), anti-HbsAb(+), Trig: 98mg/dl, Kolesterol:135mg/dl, GGT:41U/l, LDH:337U/l, CK:67U/l, AST:20U/l, ALT:21U/l, AKŞ:97, Üre:55, Kreatinin:1,8, Kr.Klirensi:64, Na:146, K:5,1, Total Ca:11, Total Protein:7,4, Albumin:4,8, Ürik asit:8,9, ALP:111, İdrar:24 saatlik volüm:2200, Ürik asit atılımı:720 dansite:1009, protein(-), Mikroskopi:2-3 lökosit, yer yer amorf urat kristalleri.

EKG: Normal olarak değerlendirildi.

Renal USG: Sağ böbrek: Ektazi yok. Alt 1/3 de parankimal lokalizasyonlu yaklaşık dört mm.(10x4)cm hiperekojen imaj. Sol böbrek: Yaklaşık 9x4 cm parankimin 1 cm altında, orta ve alt bölgede multiple hiperekojen imaj, ektazi yok.

Ösafagogastroduodenoskopi: Kronik aktif bulber ülser, hiperasidite. Patoloji sonucu; kronik gastrit+ülser ile uyumlu eksuda bulundu.

Direkt radyografi: Pelvis grafisi: Doğal, Diz grafisi: Her iki diz eklem aralığı medial ve lateralde daralmış, eklem yüzlerinde ileri derecede osteofitik değişiklikler ve skleroz mevcuttu. Ayak-ayak bileği grafisi: Her iki ayak parmaklarında özellikle sol ayak baş parmakta zımba ile delinmiş gibi litik kemik lezyonları görüldü (Resim 1).

EMG: Üst ve alt ekstremitelerde tüm alanlarda normal duysal ve motor ileti değerleri elde edilmiştir. Sol altta tarsal tünel sendromu ile uyumlu bulgu yoktur. Ancak peroneus tertius kasında çok hafif nörojenik ünit değişikliği ve derin peroneal sinirin latansında uzama tespit edilmiştir.

Tedavinin akut döneminde Kolşisin 3x1+NSAI (indometazin tb 1x1), istirahat ve soğuk uygulandı. Akut dönemi geçtikten sonra Kolşisin 2x1, Allopürinol (Ürikoliz tb 1x1) verildi. Diyet ve hastanın ayak grafilerinde görülen destrüktif lezyonlarından dolayı yürüyüş esnasında sol ayak parmak ucuna direkt yük binmemesi amacıyla kayık tabanlı ayakkabı önerildi (Resim2).

TARTIŞMA

Gut, ürik asit metabolizmasındaki genetik ve/veya edinsel bozukluklar sonucu gelişen, serum ürik asit düzeyinin yükselmesi,

Resim1

Resim2

monosodyum ürat monohidrat kristallerinin eklemlere oturması ile ortaya çıkan, artrit atakları ile seyreden, tedavi ve korumanın yeterli olmadığı durumlarda ağır eklem bozukluklarına ve kronik intersitisyel nefropatiye yol açabilen bir hastalıktır (1,3,4).

Günümüzde hiperüriseminin kontrolü kolaylaştığı için tofusların görülme oranı azalmıştır. Ancak erken tanı konulamayan ve yeterli tedavi görmeyen olgularda kronik tofuslu gut gelişmesi olasıdır (5). Gut tenosinovitleri infeksiyon, tendon rüptürü, sinir kompresyonuna neden olmaktadır (6). Ali ve Tsai gut tofusu nedeni ile bilateral karpal tünel sendromunu (7,8), Rinaldi epitrokleolar olukta ulnar sinir kompresyonunu (9), Nakamichi ve Wang kubital tünel sendromunu (10,11), Jacoulet double tünel sendromunu (12), Janssen ve Rayan tenosinovit ve median sinir kompresyon nöropatisini (13), Pai ve Tseng gut tofusu nedeniyle gelişen akut

karpal tünel sendromunu(14), De Yoe gut tofusu infiltrasyonu ile peroneus brevis tendon rüptürünü(15) gösteren vakaları sunmuşlardır. Peroneal sinir lezyonları fibular tünel sendromları (idiopatik, postüral, dinamik) ve dıştan gelen bası sonucu gelişebilir. Travma (fraktür, yatrojenik lezyonlar, yanık lezyonları), tümöral olaylar (ekzositozis, kondromatozis intranöral ganglion kistleri), sistemik hastalıklar (DM) lezyona neden olabilir. Peroneal sinir lezyonunun tanısı elektromiyelografik tetkikler ile konulabilir (16,17). Biz de EMG incelemesi ile kronik tofuslu gut hastamızda, tofus basısına bağlı olarak peroneal sinir lezyonuna rastladık.

Schlesinger, gut hastalığı için "Love and gout are incurable"deyimini kullanmış (18), ancak birçok literatür erken tanı, düzenli medikal tedavi ve diyetle kronik tofuslu gut dönemine girişin önlenebileceğini göstermektedir.

KAYNAKLAR:

1. Güven Z, Erden E, Kayhan Ö: Metabolizma bozukluklarında ve endokrin sistem hastalıklarında romatizmal belirtiler. In Tuna N (Ed) Romatizmal Hastalıklar. 3. baskı. Ankara: Hacettepe Taş, 1994, 422-438.
2. Gümüşiş G: Kristale bağı artropatiler. In Karaaslan Y (Ed) Klinik Romatoloji. Ankara, Hekimler Yayın Birliğı, 1996, 225-233.
3. RyanLM, McCarty DJ: Calcium pyrophosphate crystal deposition disease: pseudogout, articular chondrocalcinosis. In McCarty DJ, Koopman WJ (Eds) Arthritis and Allied Conditions. Baltimore: Williams-Wilkins Company, 1997, 2103-2127.
4. Kelley WN, Schumacher HR: Crystal-associated synovitis-Gout. In Kelley WN, Harris ED, Ruddy S, Sledge CB (Eds) Textbook of Rheumatology. Philadelphia: W.B.Saunders Company, 1997, 1291-1336.
5. Yeomans AC: Assessment and management of gouty arthritis. Nurse Pract. 1991; 16: 18-26.
6. Akizuki S, Matsui T: Entrapment neuropathy caused by tophaceous gout. J. Hand. Surg. 1984; 9: 331-332.
7. Ali T, Hofford R, Mohammed F, Maharaj D, Sookhoo S, Van Velzen D: Tophaceous gout :a case of bilateral carpal tunnel syndrome. West Indian Med. J. 1999; 48: 160-162.
8. Tsai CY, Yu CL, Tsai ST: Bilateral carpal tunnel syndrome secondary to tophaceous compression of the median nerves. Scand. J. Rheumatol. 1996; 25: 107-108.
9. Rinaldi E: Rare causes of ulnar nerve compression in epitrochlear groove. Italy J. Orthop. Traumatol. 1980; 6: 401-405.
10. Nakamichi K, Tachibana S: Cubital tunnel syndrome caused by tophaceous gout. J. Hand Surg. 1996; 21: 559-560.
11. Wang HC, Tsai MD: Compressive ulnar neuropathy in the proximal forearm caused by a gouty tophus. Muscle Nerve 1996;19: 525-527.
12. Jacoulet P: Double tunnel syndrome of the upper limb in tophaceous gout. Apropos of a case. Ann. Chir. Main Memb. Super. 1994; 13: 42-45.
13. Janssen T, Rayan GM: Gouty tenosynovitis and compression neuropathy of the median nerve. Clin. Orthop. 1987 : 203-206.
14. Pai CH, Tseng CH: Acute carpal tunnel syndrome caused by tophaceous gout. J. Hand Surg. 1993; 18: 667-669.
15. De Yoe BE, Ng A, Miller B, Rockett MS: Peroneus brevis tendon rupture with tophaceous gout infiltration. J. Foot Ankle Surg. 1999; 38: 359-362.
16. Piton C, Fabre T, Lasseur E, Andre D, Geneste M, Durandea A: Common fibular nerve lesions. Etiology and treatment. Apropos of 146 cases with surgical treatment. Rev. Chir. Orthop. Reparatrice Appar. Mot. 1997; 83: 515-521.
17. Vanderstraeten G: Entrapment neuropathies of the foot. Electromyographic techniques. Acta Orthop. Belg. 1989; 55: 451-455
18. Schlesinger N, Baker DG, Schumacher HR Jr: How well have diagnostic tests and therapies for gout been evaluated? Curr. Opin. Rheumatol. 1999; 11: 1-5.